

ÚVODNÍ ČÁST

1.	Předmluva	7
2.	Poznámky ke tvorbě textů	8
3.	Pokyny pro práci s učebními texty	10
4.	Doporučená literatura	12
I. MEZILIDSKÁ KOMUNIKACE		13
1.	Mezilidská komunikace	14
2.	Nonverbální komunikace	15
3.	Verbální komunikace	16
4.	Význam verbální komunikace	17
II. VLIV HLUCHOTY NA KOMUNIKACI		20
1.	Vliv hluchoty na komunikační proces	21
1.1	Prelingvální hluchota	21
1.2	Ohluchnutí v předškolním věku	25
1.3	Ohluchnutí ve školním věku	27
1.4	Ohluchnutí v období dospívání a v dospělosti	28
1.5	Chybný odhad hlasitosti řeči	31
2.	Význam odezírání a možnosti jeho využití	33
2.1	Využití odezírání u ohluchlých	34
2.2	Využití odezírání u nedoslýchavých	35
2.3	Využití odezírání u slyšících	37
2.4	Využití odezírání u neslyšících orientovaných na znakový jazyk	38
3.	Nevýhody odezírání	41
III. VNITŘNÍ A VNĚJŠÍ PODMÍNKY PRO ODEZÍRÁNÍ		43
1.	Vnitřní podmínky důležité pro odezírání	44
1.1	Přehled vnitřních faktorů důležitých pro odezírání	44
2.	Vnější podmínky důležité pro odezírání	46
VI. TECHNICKÁ SLOŽKA ODEZÍRÁNÍ		48
1.	Technická složka odezírání	49
2.	Viditelnost mluvních pohybů	51
2.1	Viditelnost jednotlivých hlásek	52
2.2	Vliv okolních hlásek na mluvní obraz	55
2.3	Zvýraznění viditelných mluvních pohybů	57
3.	Neshody mezi psanou a mluvenou podobou hlásek	60
3.1	Výslovnost a odezírání cizích slov	62
4.	Spontánní odezírání	65
V. PSYCHICKÁ SLOŽKA ODEZÍRÁNÍ		67
1.	Koncentrace pozornosti při odezírání	68
2.	Rozdělení pozornosti při odezírání	70
3.	Náročnost psychické činnosti při odezírání	71
4.	Doba potřebná k odezírání	73
VI. JAZYKOVÉ ASPEKTY ODEZÍRÁNÍ		75
1.	Vliv znalosti jazyka na odezírání	76
2.	Znalosti mluveného jazyka u neslyšících	77
3.	Gramatické zvláštnosti ve vyjadřování neslyšících	78
4.	Přízpůsobení hovoru jazykovým možnostem neslyšících	87

VII. NONVERBÁLNÍ ASPEKTY ODEZÍRÁNÍ	90
1. Mimika, gesta a řeč těla	91
2. Zrakový kontakt	93
2.1 Navázání zrakového kontaktu	94
2.2 Udržování zrakového kontaktu	97
2.3 Přerušování zrakového kontaktu	99
3. Vnější podmínky pro zrakový kontakt	102
3.1 Osvětlení	102
3.2 Vzdálenosti a pozice	103
3.3 Jiné vnější podmínky pro zrakový kontakt	108
4. Rytmus a tempo řeči	109
VIII. VLIV SOCIÁLNÍ ZKUŠENOSTI NA ODEZÍRÁNÍ	112
1. Význam sluchu a znalosti jazyka pro získání nepřímé sociální zkušenosti	113
1.1 Slyšící dítě ve slyšící rodině	113
1.2 Neslyšící dítě v neslyšící rodině	114
1.3 Neslyšící dítě ve slyšící rodině	115
2. Důležitost sociální zkušenosti	121
3. Doplnování smyslu sdělení podle situační logiky	124
4. Moment očekávání	125
IX. PREVENCE OMYLŮ PŘI ODEZÍRÁNÍ	128
1. Omyly při odezírání	129
2. Prevence omylů při individuálním dorozumívání s neslyšícím	130
3. Správný postup při chybném odezírání	133
4. Pomocné systémy pro usnadnění odezírání	134
4.1 Prstová abeceda	134
4.1.1 Prstová abeceda na jednu ruku	135
4.1.2 Prstová abeceda na dvě ruce	153
4.2 Další pomocné systémy pro odezírání	168
X. ZRAKOVÉ FUNKCE PŘI ODEZÍRÁNÍ	169
1. Význam zraku pro odezírání	170
2. Vliv některých zrakových poruch a vad na odezírání	171
3. Výskyt zrakových vad u neslyšící populace	176
3.1 Zjišťování zrakových vad u neslyšících dětí	177
3.2 Vznik získaných zrakových vad	179
4. Prevence poruch zrakových funkcí u neslyšících	180
XI. PROBLEMATIKA INTEGRACE NESLYŠÍCÍCH	183
1. Dorozumívání jako podmínka integrace	184
2. Adaptace neslyšícího do menší skupiny slyšících	186
3. Předsudky a chybné stereotypy v přístupech slyšící společnosti vůči neslyšícím	187
3.1 Integrace neslyšících na pracovišti	188
3.2 Postavení prelingválně neslyšících jako kulturní a jazykové menšiny	191
4. Možnosti jiných forem integrace	192
ZÁVĚR	194
LITERATURA	198
SLOVNÍČEK NĚKTERÝCH SPECIÁLNÍCH VÝRAZŮ	200